

Conquesta cristiana de les Illes Balears

“La conquesta cristiana de les Balears representa la destrucció de la societat musulmana i la seva substitució per una altra, molt diferent. Representa la integració de les Balears en el món cristià occidental, amb el transplantament d'una societat feudal, d'unes noves institucions, de la llengua catalana i de la religió i cultura cristianes. En definitiva ,la conquesta cristiana és el punt de partida de l'actual poble de les Balears.”

Causes:

1. Ànsies bèl·liques de la noblesa feudal. Els senyors feudals seran compensats de forma proporcional a la seva participació en l'expedició.
2. Interessos comercials de la burgesia mercantil. La situació geogràfica de les Balears era excel·lent per l'expansió de comerciants catalans.
3. Esperit de croada contra els musulmans. Aquest fet garantitzava el suport de l'Església
4. Lluita contra les activitats cosàries dels musulmans balears contra naus catalanes.

Fases i desenvolupament:

1. Mallorca:
 - a. Jaume I arriba a Santa Ponça entre el 9 i 10 de setembre de 1229 (Coll de Sa Batalla, amb victòria catalana)
 - b. 13 de setembre comença el setge a la ciutat de Mallorca que durà fins el 31 de desembre de 1229 amb la rendició del valí musulmà Abú Yahya
 - c. 1230 comença una conquesta relativament fàcil al pla de Mallorca
 - d. 1231 atac als reductes musulmans: Castells d'Alaró, Santueri i Pollença.
2. Eivissa i Formentera
 - a. Jaume I encomana la conquesta a Guillem de Montgrí (arquebisbe de Tarragona), que s'associa amb Pere de Portugal i Nunó Sanç, comte del Rosselló.
 - b. Les tropes cristianes, després d'un setge a la ciutat d'Eivissa, hi entren el 1235. Això suposarà el domini de les Pitiüses
3. Menorca:
 - a. 1231 tractat d'infeudació (Tractat de Capdepera) pel qual s'establien relacions feudals però l'illa restava sota domini musulmà.
 - b. 1286 Al fons III entra a Menorca i després de quatre dies de combat (17-21 de gener) es nomena rei de l'illa.

El repartiment:

A Mallorca, part de l'illa quedava en mans del rei i la resta es repartia entre els participants a la conquesta (Bisbe de Barcelona, comte de Rosselló- Nunó Sanç- el vescomte de Bearn i el comte d'Empúries) que ho dividiren amb altres beneficiaris, amb el Llibre del Repartiment.

Per a l'organització jurídica i institucional de l'illa es seguiran les bases de la Carta de Franquesa (1230) què expressaven els drets i privilegis dels nous pobladors de l'illa, i que garantia als repobladors certs avantatges i llibertats (respecte a Catalunya).

A les Pitiüses les terres seran repartides en parts proporcionals al nombre d'homes aportat per cadascun dels conquistadors: Guillem de Montgrí, Pere de Portugal i Nunó Sanç. La vila i el castell fou dividit als conqueridors a parts iguals, i l'illa de Formentera també.

A Menorca Alfons III no hagué de repartir sinó que ell es va proclamar senyor de totes les terres, cases i béns dels musulmans.

“La data del 31 de desembre és el moment culminat de la nostra Història, en la qual comença un estil de vida, una assimilació de valors que s'ha desenvolupat fortament fins al nostre temps.

Els repobladors de Mallorca foren principalment catalans que es mesclaren amb elements racials que habitaven l'illa, però que s'integraren prefectament dins la cultura catalana, la qual restablia el contacte amb la gran cultura occidental i cristiana, que havia existit a la nostra terra abans de la vinguda dels sarraïns.

Una conseqüència transcendental de la conquesta de Mallorca fou la introducció de la llengua que parlam, que transplantada del principat de Catalunya, arrelà tan profundament dins la nostra ànima col·lectiva que, ben prest, els mallorquins se sentiren amb ella com un peix dins l'aigua; en tal manera que el vertader creador de la llengua catalana literària va ésser el nostre compatriota Ramon Llull.

(...)

També és important considerar l'amor i la comprensió que el rei En Jaume mostrà cap a Mallorca. Per això des del primer moment compregué el que significava allò que ara en diuen insularitat. Ell volgué que aquell “regne sobre el mar” conservàs el seu caràcter i li atorgà un ordenament jurídic especial, amb unes llibertats molt superiors a les d'altres terres catalanes.”

March, J. F. Jaume el Conqueridor (1229-1276), pàg 50

1. Analita el text, fent esment a les frases subratllades
2. Investiga quines foren aquestes “*llibertats molt superiors a les d'altres terres catalanes*”
3. Comenta la següent frase que apareix a l'inici del tema: “*la conquesta cristiana és el punt de partida de l'actual poble de les Balears*”. Creus que és actual i es pot aplicar